

Hanzehogeschool Groningen

Bachelor Docent Muziek

Beperkte opleidingsbeoordeling

Samenvatting

In april 2016 is de bestaande hbo-bacheloropleiding Docent Muziek van de Hanzehogeschool Groningen bezocht door een visitatiepanel van NQA. Deze vierjarige docentenopleiding wordt in voltijd aangeboden. Het panel beoordeelt de opleiding als **goed**.

Standaard 1: Beoogde eindkwalificaties

De opleiding ontvangt voor standaard 1 het oordeel goed.

De opleiding Docent Muziek beoogt studenten op te leiden voor de volle breedte van het onderwijsveld. Hieronder vallen het onderwijs van basisonderwijs tot hoger beroepsonderwijs, het speciaal onderwijs, instellingen voor kunstzinnige vorming en amateurkunst, steunfuncties en onderwijsbegeleidingsdiensten. De grenzen tussen waar afgestudeerden Docent Muziek en afgestudeerden Muziek terecht komen vervaagt, waardoor studenten voorbereid moeten worden op een hybride beroepspraktijk.

De opleiding volgt het landelijke competentieprofiel uit de *Kennisbasis docent muziek*, waarin naast de bekwaamheidseisen van de Onderwijscoöperatie ook de Dublin descriptoren voor de bachelor zijn verwerkt. Dit profiel sluit aan bij de actuele beroepsontwikkelingen, waarvan de opleiding via haar uitstekende netwerk goed op de hoogte is. De opleiding profileert zich met het 'Groninger profiel' waarin de nauwe relatie tussen het docentschap en musicus-zijn een centrale plaats inneemt. Verbinding vormt een centraal element in de opleiding.

Standaard 2: Onderwijsleeromgeving

De opleiding ontvangt voor standaard 2 het oordeel excellent.

De relatie tussen het docentschap en musicus-zijn uit het Groninger profiel is **zeer** duidelijk zichtbaar in het curriculum, waarin de vorming van de student als musicus en als docent zijn geïntegreerd. De muziek-pedagogische vakken en het eerste musiceervak zijn vanaf jaar één tot en met het eerste semester van het vierde jaar in het curriculum opgenomen. In alle jaren zijn er voorspeelavonden (zes per jaar) en andere mogelijkheden om als musicus op te treden. Afgestudeerden moeten ook voorbereid worden op een baan als ZZP'er. De opleiding heeft daarom een module Ondernemerschap ontwikkeld en opgenomen in het vierdejaarsprogramma Methodiek/Didactiek.

Via de stages maken studenten kennis met en doen ervaring op in het basisonderwijs, de basisvorming en het vmbo, de bovenbouw en CKV van het voortgezet onderwijs, en met werkveldactiviteiten in het kader van hun eigen onderzoek. Studenten participeren in diverse projecten met het werkveld in de regio. Een andere voorbereiding op de beroepspraktijk vindt via de samenwerking met andere kunst disciplines plaats. Het samenwerkingsverband KENN verzorgt jaarlijks een project waarin studenten van de kunstvakdocentenopleidingen van de Hanzehogeschool Groningen en de NHL Hogeschool in Leeuwarden samenwerken. Tot slot kunnen studenten een minor kiezen om zich verder te verdiepen in een specifiek deel van het werkveld.

De opleiding vindt het belangrijk om studenten een onderzoekende houding bij te brengen om zo hun innovatieve slagkracht te vergroten. Studenten krijgen in alle jaren met (aspecten van)

onderzoek in verschillende onderdelen van het curriculum te maken, zoals observeren, literatuurstudie, schrijfvaardigheid en ook specifiekere onderzoeksvaardigheden. Studenten voeren ieder jaar een onderzoeksopdracht uit waardoor ze goed voorbereid aan het eind van de studie een onderzoeksverslag in de vorm van een afstudeerartikel kunnen schrijven.

De opleiding heeft een krachtige en activerende leer- en onderwijsomgeving gerealiseerd, die wordt gekenmerkt door een sterke familieband **en als voorbeeld voor andere opleidingen kan gelden**. Het panel heeft gezien en vernomen dat er korte communicatielijnen zijn, tussen studenten, docenten, management en alumni. Het afdelingshoofd heeft wekelijks overleg (Ouverture) met studenten over allerlei praktische zaken, problemen die moeten worden opgelost en belangwekkende ontwikkelingen. Jaarlijks organiseert de opleiding een DOMU-dag die door studenten wordt voorbereid. De opleidingscommissie heeft een **zeer** actieve rol.

Het panel heeft een zeer competent, innovatief en gedreven docentencorps aangetroffen dat uitstekend in staat is om het onderwijs te verzorgen en de studenten te begeleiden. De 'familiesfeer' draagt zeker bij aan de goede contacten tussen docenten en studenten.

Standaard 3: Toetsing

De opleiding ontvangt voor standaard 3 het oordeel goed.

Het panel is positief over het toetsbouwwerk dat de opleiding heeft ontwikkeld. Het heeft een heldere opbouw, inzichtelijke verbanden met de competentiedomeinen en biedt genoeg waarborgen om de kwaliteit van de toetsen te garanderen. Eén schakel in het geheel zou wat het panel betreft, verduidelijkt mogen worden en dat zijn de beoordelingscriteria in relatie tot competenties c.q. kennisbasis.

Het panel is zeer tevreden over de wijze waarop de opleiding waarborgt dat de toetsen van niveau zijn, evenals over uitvoering van de toetspraktijk. De examencommissie doet haar werk goed en vindt ook gehoor bij de opleiding.

Standaard 4: Gerealiseerde eindkwalificaties

De opleiding ontvangt voor standaard 4 het oordeel goed.

De opleiding heeft een zorgvuldige procedure ontwikkeld om na te gaan of studenten over de eindkwalificaties beschikken en het gewenste eindniveau hebben bereikt. Het panel heeft vastgesteld dat alle vijftien bestudeerde dossiers laten zien dat studenten terecht zijn afgestudeerd. De afgestudeerden beschikken over de eindkwalificaties om als beginnende beroepsbeoefenaren aan de slag te gaan. Afgestudeerden vinden snel een baan, zowel in het binnenschoolse als in het buitenschoolse gebied. Het werkveld blijkt zeer tevreden over de kwaliteit van de afgestudeerden.

Inhoudsopgave

Samenvatting	3
Inleiding	7
Basisgegevens van de opleiding	9
Standaard 1: Beoogde eindkwalificaties	11
Standaard 2: Onderwijsleeromgeving	15
Standaard 3: Toetsing	21
Standaard 4 Gerealiseerde eindkwalificaties	25
Eindoordeel over de opleiding	27
Aanbevelingen	29
Bijlagen	31
Bijlage 1 Eindkwalificaties van de opleiding	33
Bijlage 2 Overzicht opleidingsprogramma	40
Bijlage 3 Rendementen	41
Bijlage 4 Deskundigheden leden visitatiepanel en lead auditor	43
Bijlage 5 Bezoekprogramma	44
Bijlage 6 Bestudeerde documenten	46
Bijlage 7 Overzicht bestudeerde afstudeerwerken	47
Bijlage 8 Verklaring van volledigheid en correctheid	48

Inleiding

Dit visitatierapport bevat de beoordeling van de bestaande hbo bacheloropleiding Docent Muziek van het Prins Claus Conservatorium van de Hanzehogeschool Groningen. Het visitatiepanel van NQA dat de beoordeling heeft uitgevoerd is samengesteld door NQA, in opdracht van Hanzehogeschool Groningen en in overleg met de opleiding. Voorafgaand aan de visitatie heeft de NVAO het panel goedgekeurd.

Het rapport beschrijft de bevindingen, overwegingen en conclusies van het panel. Ook bevat het enkele aanbevelingen voor de opleiding. Het rapport is opgesteld conform het *Beoordelingskaders accreditatiestelsel hoger onderwijs* van de NVAO (19 december 2014) en het *NQA-protocol 2016 voor de beperkte opleidingsbeoordeling*.

De visitatie heeft plaatsgevonden op 4 en 5 april 2016.

Het visitatiepanel bestond uit:

De heer ing. R. Ploeg (voorzitter, domeindeskundige)

De heer dr. P.J. Teune (domeindeskundige)

Mevrouw N.A.H.M. Kors (domeindeskundige)

De heer D. van den Boomen (studentlid)

Mevrouw drs. P. Göbel en mevrouw drs. G.M. Klerks, auditoren van NQA, traden op als secretaris van het panel. Mevrouw Göbel was de lead-auditor.

Bij de aanvraag heeft de instelling een kritische reflectie aangeboden. Deze voldeed naar vorm en inhoud aan de eisen van het desbetreffende NVAO-beoordelingskader en aan de eisen van het *NQA-protocol 2016*. Het visitatiepanel heeft de kritische reflectie bestudeerd en een bezoek aan de opleiding gebracht. Met alle (mondeling en schriftelijk) verstrekte informatie heeft het panel tot een weloverwogen oordeel kunnen komen.

Het visitatiepanel verklaart dat de beoordeling van de opleiding in onafhankelijkheid heeft plaatsgevonden.

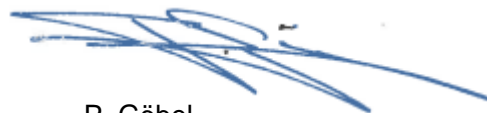
Utrecht, augustus 2016

Panelvoorzitter

R. Ploeg

Lead-auditor

P. Göbel

Basisgegevens van de opleiding

Administratieve gegevens

<i>Administratieve gegevens opleiding(en)</i>	
naam opleiding zoals in CROHO	Bachelor Docent Muziek
oriëntatie en niveau opleiding	Hbo bachelor
voor opleidingen in het hoger beroepsonderwijs de te hanteren toevoeging aan de graad. Zie de ministeriële regeling en de daarin vervatte referentielijst en de uitwerking daarvan door de NVAO (Stcrt. 2013, 35337). Afwijkingen moeten worden gevalideerd door het visitatiepanel	Bachelor of Music in Education
aantal studiepunten	240 EC
afstudeerrichtingen	-
locatie(s)	Groningen
variant(en) voltijd, deeltijd, duaal, 3-jarig traject voor vwo bij een hbo-bacheloropleiding	Voltijd
joint programme (indien van toepassing), met opgave van de betrokken partnerinstellingen en het type graadverlening (joint/double/multiple degree)	-
onderwijstaal	Nederlands
registratienummer in CROHO	39112

<i>Administratieve gegevens instelling</i>	
naam instelling	Hanzehogeschool Groningen
gegevens contactpersoon instelling	De heer B. Posthuma, adjunct-directeur Prins Claus Conservatorium Veemarktstraat 76 9724 GA Groningen Tel.: 050-5951322 Mevrouw drs. E. Loeff Beleidsadviseur kwaliteitszorg Stafbureau Onderwijs en Onderzoek Zernikepark 4 9747 AN Groningen Tel.: 050-5957605
e-mailadres voor kopie aanmelding	b.j.posthuma@pl.hanze.nl e.h.loeff@pl.hanze.nl
status instelling (bekostigd of rechtspersoon voor hoger onderwijs)	Bekostigd
resultaat instellingstoets kwaliteitszorg	Positief

Schets van de opleiding

De opleiding Docent Muziek van de Hanzehogeschool Groningen is één van de vier opleidingen die worden verzorgd door het Prins Claus Conservatorium (PCC). Het PCC maakt onderdeel uit van de School of Performing Arts, één van de zeventien Schools van de Hanzehogeschool

Groningen. Naast de vier opleidingen maakt ook het lectoraat Lifelong Learning in Music deel uit van het PCC.

De opleiding Docent Muziek beoogt studenten op te leiden voor de volle breedte van het onderwijsveld. Hieronder vallen het onderwijs van basisonderwijs tot hoger beroepsonderwijs, het speciaal onderwijs, instellingen voor kunstzinnige vorming en amateurkunst, steunfuncties en onderwijsbegeleidingsdiensten. Om beter te kunnen inspelen op de verbreding van het werkveld heeft de opleiding in 2011 afstudeerprofielen geformuleerd, die na afstemming met stakeholders zijn herijkt en binnen het huidige curriculum hun vorm hebben gekregen in de vier minoren Primair Onderwijs (basisschool, muziekschool), Muziekpedagogiek voor doelgroepen (orthopedagogisch muziekonderwijs), Muziek eindexamenvak (monodisciplinaire muziekdocent) en Interdisciplinariteit (multidisciplinaire muziekdocent).

De opleiding hecht grote waarde aan het zoeken van verbindingen, zowel binnen de opleiding zelf, als met externen binnen het PCC en de hogeschool en regionale, nationale en internationale stakeholders buiten de eigen organisatie. De opleiding kenmerkt zich door een nauwe relatie tussen docentschap en het muzikant zijn, de aandacht voor speciale doelgroepen (orthopedagogisch muziekonderwijs) en voor internationalisering en door haar rol van expertisecentrum voor de noordelijke regio. Deze aspecten van het curriculum tezamen vormen het 'Groninger Profiel' van de opleiding.

Standaard 1 Beoogde eindkwalificaties

De beoogde eindkwalificaties van de opleiding zijn wat betreft inhoud, niveau en oriëntatie geconcretiseerd en voldoen aan internationale eisen.

Dit hoofdstuk beschrijft de bevindingen, overwegingen en conclusies van het panel op dit gebied van de beoogde eindkwalificaties. De opleiding ontvangt voor deze standaard het oordeel **goed**.

Beroepsbeeld

Het werkveld voor docenten muziek is aan snelle veranderingen onderhevig als gevolg van verschillende maatschappelijke, vakinhoudelijke en onderwijsinhoudelijke ontwikkelingen. Zo neemt het belang van de buitenschoolse muzikeducatie steeds meer toe. Dit betekent dat aan docenten muziek op vakinhoudelijk en onderwijskundig vlak andere eisen worden gesteld dan voorheen het geval was. Een andere belangrijke ontwikkeling binnen het werkveld is dat de voorheen duidelijke afbakening van waar binnen het werkveld afgestudeerden Docent Muziek en waar afgestudeerden Muziek traditioneel terecht komen, steeds verder vervaagt. Steeds vaker is er sprake van overlap en raakvlakken in het werk en daardoor ook van samenwerking tussen afgestudeerden Docent Muziek en Muziek. Dit is met name zichtbaar in het buitenschoolse gebied.

Het panel stelt vast dat de opleiding een intensieve relatie met de beroepspraktijk onderhoudt en daardoor goed op de hoogte is van de ontwikkelingen die spelen binnen het muzikeducatieve terrein. De opleiding heeft nauwe banden met basisscholen, muziekinstellingen, kunstinstellingen, sociale partners, zusteropleidingen elders in het land, etc. De opleiding beschikt tot tevredenheid van het panel over een actieve en betrokken Werkveldadviescommissie (WAC). Momenteel is de opleiding voor de WAC op zoek naar een nieuw lid in verband met een vacature. Met het oog op een representatieve afspiegeling van het hedendaagse werkveld, is de opleiding hiervoor gericht op zoek naar een ZZP'er die verschillende aspecten van de breedte van het buitenschoolse domein in zich verenigt. Het panel vindt het positief dat de opleiding een passende samenstelling van de WAC nastreeft.

De opleiding is goed ingebed in het domein en participeert in een breed palet aan regionale en (inter)nationale netwerken, zoals de Samenwerking met Noord Nederlands Orkest en Cultuurcentrum de Oosterpoort, het samenwerkingsverband Kunst Educatie Noord-Nederland (KENN), als adviseur in allerlei regionale overleggen, in het landelijk overleg hoofden opleidingen Docent Muziek (O2DM) en internationaal binnen de European Association for Music in School (EAS). Verder is de opleiding als lid van de werkgroep muziek actief betrokken geweest bij de totstandkoming van de kennisbasis Docent Muziek en het nieuwe competentieprofiel.

Alle opleidingen Docent Muziek hebben de afgelopen jaren elkaar steeds meer opgezocht om door middel van samenwerking en uitwisseling de kwaliteit van de opleidingen te verhogen. De opleidingshoofden hebben daarvoor een structureel systeem van kritische onderlinge reflectie en feedback ontwikkeld en geïmplementeerd. De opleidingen Docent Muziek lopen hiermee voorop.

Eindkwalificaties

De opleiding hanteert als beoogde eindkwalificaties de competenties uit het nieuwe landelijke competentieprofiel voor de opleidingen Docent Muziek in Nederland, zoals dat is vastgelegd in het document *Kennisbasis docent muziek, bacheloropleiding docent Muziek* (2012) van het Kunstvak Docenten Overleg (KVDO). Dit competentieprofiel dekt de landelijke bekwaamheidseisen van de Onderwijscoöperatie (SBL-competenties), is geënt op de landelijke kennisbasis Docent Muziek en in het competentieprofiel zijn ook de Dublin descriptoren voor de bachelor verwerkt. Het nieuwe profiel sluit beter aan op de veranderende beroepspraktijk voor docenten muziek door onder meer in te spelen op het toenemende belang van de buitenschoolse muzikeducaties en door een verdere uitwerking van de onderzoekscompetenties. Het competentieprofiel bevat de volgende competentiedomeinen:

1. Artistiek competent
2. Pedagogisch en didactisch competent
3. Interpersoonlijk competent
4. Omgevingsgericht competent
5. Kritisch-reflectief competent

Deze competenties zijn nader uitgewerkt in indicatoren en zijn leidend voor de toetsing binnen de opleiding.

Profilering

Zoals al aangegeven in de Schets van de opleiding, kenmerkt de opleiding zich door het 'Groninger profiel', waarbij de aandacht voor speciale doelgroepen (orthopedagogisch muziekonderwijs), internationalisering en de rol van de opleiding als expertisecentrum voor de noordelijke regio centraal staan. Een onderscheidend aspect van het 'Groninger profiel' vindt het panel het accent op de vorming van de student als musicus. Vanuit de gedachte "een goede muziekdocent onderwijst niet *over* muziek, maar *vanuit* muziek" gebruikt de opleiding het eerste musicieervak (zie Standaard 2) als vliegwiel voor het docentschap. Tot tevredenheid van het panel zijn ook de studenten doordrongen van deze benadering en dragen zij deze ook.

'Verbinding' vormt het overkoepelende thema van het 'Groninger profiel'. Deze verbinding vindt op verschillende wijzen en op verschillende niveaus plaats, zoals binnen het curriculum via verbinding van onderwijshouden, maar ook via teamteaching, samenwerking met andere opleidingen, etc.

Ten slotte wil de opleiding zich verder profileren op de *Bildung* van haar studenten. Binnen de Hanzehogeschool is de discussie gaande wat men onder dit begrip precies verstaat. De opleiding Docent Muziek verstaat het begrip *Bildung* als die persoonlijke en maatschappelijke vorming die de professional van de toekomst nodig heeft om zich staande te houden in de samenleving in het algemeen en de beroepspraktijk in het bijzonder. Het gaat hierbij niet zozeer om kennis en vaardigheden, maar om de verbinding daarvan met de eigen kwaliteiten, de manier waarop iemand in het professionele leven wil staan, persoonlijke reflexiviteit, de verhouding tot de samenleving en het kunnen maken van keuzes. In de dagelijkse praktijk van de opleiding vertaalt dit zich naar de relatie met het werkveld, het uitnodigen van gastdocenten, profielen waaruit studenten kunnen kiezen en de vrije ruimte voor studenten. *Bildung* is niet een aparte module in het curriculum maar is verweven met het curriculum en de verschillende activiteiten en is een onderdeel van de ontwikkeling van *twentyfirst century skills*.

Conclusie

Het panel concludeert dat de opleiding Docent Muziek een helder beroepsbeeld heeft, dat steeds meer zowel de binnenschoolse als de buitenschoolse muzikeducatie omvat. Voor de beoogde eindkwalificatie maakt de opleiding gebruik van de landelijk afgesproken competenties en van de kennisbasis die voor de docentopleidingen Muziek is ontwikkeld. Het panel vindt dat de opleiding goed is ingebed binnen het domein en het is positief over de intensieve contacten met de beroepspraktijk.

De opleiding profileert zich met het 'Groninger profiel' waarin de nauwe relatie tussen het docentschap en musicus-zijn een centrale plaats inneemt. Verbinding vormt daarnaast een centraal element en de opleiding is bezig zich verder te profileren op *Bildung*. Het profiel wordt door de werkveldadviescommissie ondersteund. Het panel is van oordeel dat het profiel helder en goed doorwrocht is.

Het panel komt op basis van bovenstaande overwegingen tot het oordeel **goed**.

Standaard 2 Onderwijsleeromgeving

Het programma, het personeel en de opleidingsspecifieke voorzieningen maken het voor de instromende studenten mogelijk de beoogde eindkwalificaties te realiseren.

Dit hoofdstuk beschrijft de bevindingen, overwegingen en conclusies van het panel op het gebied van de onderwijsleeromgeving. De opleiding ontvangt voor deze standaard het oordeel **excellent**.

Opzet en samenhang programma

De opleiding Docent Muziek is competentiegericht opgezet (zie voor competenties standaard 1 en bijlage 1). Het programma is gestructureerd in drie clusters:

1. Vorming tot musicus (27 % totale onderwijsaanbod). Binnen dit cluster vallen de onderwijseenheden die gericht zijn op de vorming van de student als musicus, zoals het eerste musiceervak, arrangeren, etc.
2. Vorming tot docent (43% van het totale onderwijsaanbod). Hieronder vallen de muziek-pedagogische vakken die betrekking hebben op de vorming van de student tot docent. Het betreft vakken als Methodiek Didactiek/Practicum Algemene Pedagogiek, stages, Oriëntatie Leraarschap/Interfaculteit, etc.
3. Praktisch ondersteunend onderwijs (30% van het totale onderwijsaanbod). De onderwijseenheden die hieronder vallen zijn ondersteunend en richten zich op het verwerven van kennis en vaardigheden die zowel voor het musiceren als voor het verzorgen van muziekonderwijs van belang zijn. Voorbeelden zijn de onderwijseenheden Ondernemerschap of Contextuele Studies (CTS). In deze laatste module worden door de integrale aanpak de verbanden muziekgeschiedenis, analyse, harmonieleer en kunstgeschiedenis gelegd. Ook niet-westerse muziek krijgt binnen dit cluster aandacht. Het aandeel wereldmuziek is in de ogen van het panel niet heel groot, en matig relevant ingevuld voor het Nederlandse onderwijsveld, maar begrijpelijk gezien de regionale positie die de opleiding inneemt.

Het panel stelt vast dat het programma een uitstekende samenhang vertoont doordat er op allerlei manieren verbanden worden gelegd tussen onderwijseenheden en er ook sprake is van samenwerking tussen verschillende onderwijseenheden. Een voorbeeld hiervan zijn de onderwijseenheden Zang en Liedbegeleiding, waarbij studenten elkaar begeleiden tijdens de zangles. Een ander voorbeeld is dat de opdrachten van het vak Algemene Pedagogiek worden uitgevoerd in de stages.

Het accent op de nauwe relatie tussen het docentschap en musicus-zijn uit het Groninger profiel is volgens het panel duidelijk zichtbaar in het curriculum. In het curriculum zijn de vorming van de student als musicus en als docent geïntegreerd. De muziek-pedagogische vakken en het eerste musiceervak zijn vanaf jaar één tot en met het eerste semester van het vierde jaar in het curriculum opgenomen. Verder zijn er stages in alle jaren en voorspeelavonden (zes per jaar) en andere mogelijkheden om als musicus op te treden. Het panel vindt dat de opleiding in het curriculum de verbinding tussen docentschap en musicus-zijn **heel** goed vorm geeft en verder verbindt met onderzoek. Ook de studenten zijn zeer tevreden over deze combinatie. Zij vinden dat het feit dat zij als *musicus* voor de klas staan bijdraagt aan het goed kunnen geven van

muziekles. Niet alleen hebben zij namelijk het gevoel echt verstand van het muziekvak te hebben, ook vinden zij dat zij vanuit hun musicus-zijn beter de verschillende lagen kunnen uitleggen. Als bijkomend voordeel van de combinatie docentschap en musicus-zijn zien zij de mogelijkheid om na afronding van de opleiding ook als musicus aan de slag te gaan.

Inhoud programma

Kennis

In de kennisbasis hebben de kunstvakdocentenopleidingen vastgelegd welke kennis en vaardigheden studenten minimaal moeten beheersen en welke competenties nodig zijn om het beroep uit te kunnen oefenen. In 2015 is het initiatief genomen, onder auspiciën van 10VoordeLeraar, om peer reviews in te richten met als doel om de kennisbasis te valideren en de actualiteit te bewaken. Dit initiatief is nog datzelfde jaar uitgevoerd bij de docentenopleidingen Muziek en zal waarschijnlijk in een cyclus van zes jaar worden herhaald. Het panel stelt vast dat de docentenopleidingen Muziek hierin voorop lopen.

In het *Verzameldocument Studiegids opleiding Docent Muziek 2015-2016* is beschreven waar in het curriculum de onderdelen uit de kennisbasis zijn verwerkt. Het panel stelt vast dat de opleiding de kennisbasis volledig in het curriculum heeft geïntegreerd.

Beroepsvaardigheden

De opleiding Docent Muziek bereidt haar studenten op heel diverse manieren voor op het toekomstige beroep. Via de stages maken studenten kennis met en doen ervaring op in het basisonderwijs, de basisvorming en het vmbo, de bovenbouw en CKV van het voortgezet onderwijs, en met werkveldactiviteiten in het kader van hun eigen onderzoek. Daarnaast participeren studenten in diverse projecten met het werkveld in de regio. Het panel is positief over de verscheidenheid en diversiteit aan projecten in en met het werkveld. Voorbeelden hiervan zijn:

- Eerstejaars studenten bereiden samen met het NNO een lesbrief voor in het kader van jeugdconcerten.
- Studenten voeren projecten op scholen voor voortgezet onderwijs uit om leerlingen in contact te brengen met de specifieke kenmerken van jazz musiceren.
- In samenwerking met de Stichting Music4All wordt jaarlijks een optreden verzorgd voor deelnemers met een beperking (audio/visueel/verstandelijk).
- In samenwerking met de Stichting Tamino en drie SBO-scholen wordt een scholingsprogramma voor de leerkrachten van deze scholen ontwikkeld.
- Studenten voeren muziek-educatieve projecten op basisscholen uit.
- Studenten werken samen in Community-Artprojecten in samenwerking met de RUG en de Academie Minerva.
- Studenten voeren onderzoeksprojecten uit in samenwerking met Cultuurcentrum De Oosterpoort.

Een andere voorbereiding op de beroepspraktijk vindt via de samenwerking met andere kunst disciplines plaats. Het samenwerkingsverband KENN verzorgt jaarlijks een project waarin studenten van de kunstvakdocentenopleidingen van de Hanzehogeschool Groningen en de NHL Hogeschool in Leeuwarden samenwerken. In het eerste jaar werken gemengd samengestelde groepen een week aan een multidisciplinaire eindpresentatie. In het tweede jaar maken studenten kennis met diverse educatieve diensten en kunstinstellingen in de regio en werken ze een educatief programma voor een bepaalde kunstinstelling uit. In het derde jaar ligt de focus op

CKV-onderwijs. In het vierde jaar werken studenten van Minerva en het conservatorium een interdisciplinair lesprogramma uit met cultuurgeschiedenis als leidend thema. Het panel is enthousiast over de KENN-projecten en is het met de opleiding eens dat deze projecten studenten uitstekende mogelijkheden bieden om een eigen netwerk op te bouwen en ook goed voorbereiden op de beroepspraktijk.

Internationalisering, één van de aspecten van het Groninger profiel, krijgt vorm via internationale projecten, waarbij studenten ervaring opdoen met lesgeven op scholen in het buitenland, het organiseren van overlegmomenten en het leggen van contacten met deze scholen. Jaarlijks organiseren studenten in het kader van de onderwijseenheid Contextuele Studies een culturele excursie in binnen- of buitenland waarbij de nadruk op kunst in het algemeen ligt. Daarnaast bestaat de mogelijkheid om een periode in het buitenland te studeren.

Tot slot kunnen studenten een minor kiezen om zich verder te verdiepen in een specifiek deel van het werkveld. De vier minoren zijn in overleg met het werkveld ingevuld:

1. Primair onderwijs, zowel binnen- als buitenschools.
2. Muziekpedagogiek voor doelgroepen, gericht op SBO-scholen. Deze minor geeft handen en voeten aan de aandacht voor speciale doelgroepen (orthopedagogisch muziekonderwijs) vanuit het Groninger profiel.
3. Muziek eindexamenvak: de klassieke muziekdocent op een school.
4. Interdisciplinariteit, de verbinding tussen muziek en andere kunstdisciplines, gericht op CKV.

Zeer getalenteerde studenten kunnen deelnemen aan het honoursprogramma. Vanaf het tweede tot en met het vierde jaar volgen deze studenten extra programmaonderdelen voor 30 EC. Studenten die hiervoor in aanmerking willen komen, kunnen aan het eind van het eerste jaar een gemotiveerde aanvraag indienen.

Onderzoek(svaardigheden)

De opleiding vindt het belangrijk om studenten een onderzoekende houding bij te brengen om zo hun innovatieve slagkracht te vergroten. De opleiding heeft de wijze waarop onderzoek in het curriculum is vervlochten, vastgelegd in het document *Onderzoek in de opleiding Docent Muziek Prins Claus Conservatorium* (Marinus Verkuil, versie 5, december 2014). Hieruit blijkt dat studenten in alle jaren met (aspecten van) onderzoek in verschillende onderdelen van het curriculum in aanraking komen, zoals observeren, literatuurstudie, schrijfvaardigheid en ook specifiekere onderzoeksvaardigheden (o.a. in CTS). Studenten voeren ieder jaar een onderzoeksopdracht uit waardoor ze goed voorbereid aan het eind van de studie een onderzoeksverslag in de vorm van een afstudeerartikel kunnen schrijven. Derdejaars studenten worden ingezet als gesprekspartner of buddy. Zij vormen een kritisch klankbord voor de vierdejaars. Het panel vindt dit een creatieve constructie die leerzaam is voor zowel derde- als vierdejaars studenten. Het panel heeft tot zijn tevredenheid van de studenten vernomen dat zij goed begeleid worden in het uitvoeren van een onderzoek. De diensten en producten die door de mediatheekcommissie worden geboden om studenten te helpen bij het zoeken van relevante literatuur vormen hierbij een nuttige aanvulling die door de studenten zeer worden gewaardeerd.

Het lectoraat is **via een lid van de kenniskring** betrokken geweest bij de ontwikkeling van de leerlijn onderzoeksvaardigheden van de opleiding, en is positief over de invulling. In september aanstaande start het lectoraat een onderzoeksgebied over muzikeducatie waardoor de

betrokkenheid van het lectoraat bij de opleiding groter zal worden en er meer kruisbestuiving plaats kan vinden. Het panel vindt dit een mooie ontwikkeling. Enkele docenten van de opleiding zijn op dit moment al actief in de kenniskring.

Ondernemerschap

Afgestudeerden van de opleiding Docent Muziek vinden lang niet altijd werk in het voortgezet onderwijs. Verder is er een groei in activiteiten op projectbasis bij kunstencentra en in het primair onderwijs vast te stellen. Afgestudeerden moeten dus ook voorbereid worden op een baan als ZZP'er. De opleiding heeft daarom een module Ondernemerschap ontwikkeld en opgenomen in het vierdejaarsprogramma Methodiek/Didactiek. Ook in praktische zin doen studenten ervaring op met ondernemerschap, bijvoorbeeld via de organisatie van voorspeelavonden en projecten. Het panel vindt dat de opleiding hiermee goed inspeelt op de veranderende beroepspraktijk.

Begeleiding

In alle jaren van de opleiding krijgen studenten studieloopbaanbegeleiding. In de eerste fase van de opleiding is deze studieloopbaanbegeleiding gericht op het eigen leren en studeren. In de hogere jaren krijgen studenten coachingsvaardigheden aangeleerd en elementen van het mentorschap. Vierdejaars studenten kunnen daarmee ervaring opdoen als coaches van eerste- en tweedejaars studenten. Studenten waarderen deze begeleiding positief en voelen zich beter toegerust voor het mentorschap waarmee ze volgens alumni op scholen vaak te maken krijgen.

Studenten vertelden dat het programma veel vakken omvat en dat prioritering daarom wel eens lastig is. Studenten moeten goed kunnen plannen en worden daarom daarin ook begeleid. Het programma is volgens de studenten voldoende studeerbaar.

Instroom

Studenten die de opleiding willen volgen, moeten daarvoor eerst een toelatingsexamen doen. In dit examen worden kandidaten getoetst op muziektheoretische kennis en instrumentale/vocale vaardigheden. Verder moeten kandidaten een kleine demonstratie geven van leidinggeven aan een groep.

Kandidaten die nog niet voldoende zijn toegerust om het toelatingsexamen te doen, kunnen gebruik maken van het voorbereidend jaar waarin ze les krijgen in hun eerste musicceervak, theorie en solfège, en zang. Daarnaast kunnen ze aan bepaalde activiteiten in het eerste jaar deelnemen.

Voorzieningen

Het panel heeft vastgesteld dat er bij de opleiding een krachtige en activerende leer- en onderwijsomgeving is, die wordt gekenmerkt door een sterke familieband. Het panel heeft gezien en vernomen dat er korte communicatielijnen zijn, tussen studenten, docenten, management en alumni. Het afdelingshoofd heeft wekelijks overleg (Ouverture) met studenten over allerlei praktische zaken, problemen die moeten worden opgelost en belangwekkende ontwikkelingen. Korte verslagen van deze bijeenkomsten worden op Blackboard geplaatst. Het afdelingshoofd houdt zo goed de vinger aan de pols over mogelijke problemen met de studeerbaarheid van het programma. Jaarlijks organiseert de opleiding een DOMU-dag die door studenten wordt voorbereid. Alumni en professionals uit het werkveld discussiëren met studenten en docenten

over specifieke thema's, zoals de minoren, ontwikkelingen in het werkveld en de consequenties voor het curriculum, stagebegeleiding, en scholingsvragen van alumni.

De opleidingscommissie heeft een actieve rol en was al vanaf het begin bij de voorbereidingen op de visitatie betrokken. Een van de resultaten was dat studenten de ruimte voor het visitatiepanel een 'DoMu-look' hebben gegeven om het bijzondere karakter van hun opleiding aan de hand van beelden en teksten te verduidelijken. Ook de betrokkenheid van docenten bij de opleiding blijkt groot te zijn. Het panel heeft gezien hoe de kleinschaligheid van de opleiding in positieve zin wordt benut en zelfs een voordeel is. Anderzijds constateert het panel dat het afdelingshoofd de spil van de opleiding vormt. In het gesprek met de werkveldadviescommissie is de kwetsbaarheid hiervan aangestipt.

Het panel heeft een rondleiding langs de verschillende faciliteiten gehad en constateert dat de voorzieningen in positieve zin bijdragen aan de gunstige leeromgeving. De verbouwing die in volle gang was tijdens het bezoek, zal de beschikbaarheid van geschikte ruimtes alleen maar vergroten.

Docenten

Het panel heeft de overzichten en kwalificaties van de docenten die aan deze opleiding verbonden zijn, bestudeerd. Het stelt vast dat alle docenten uitstekend gekwalificeerd zijn. De docenten uit het cluster muziek-pedagogische vakken zijn alle masterschoold. Eén docent is gepromoveerd en een andere docent is bezig met een promotietraject. Twee docenten zijn als onderzoeker aan de kenniskring van het Lectoraat Lifelong Learning in Music verbonden. Alle docenten van de opleiding hebben training gehad in onderzoeksvaardigheden. Voor de musiceervakken worden hoofdvakdocenten van de opleiding Muziek ingezet.

In het kader van de prestatieafspraken van de Hanzehogeschool met het ministerie van OCW worden alle docenten van het PCC geschoold om de Basiskwalificatie Examinering (BKE) te behalen. Hiervoor is een scholingsplan opgesteld, waarin docenten deze scholing gefaseerd krijgen aangeboden.

De studenten zijn lovend over hun docenten.

Conclusie

Het panel concludeert dat de opleiding Docent Muziek een uitstekende onderwijs- en leeromgeving voor studenten heeft ingericht waarin alles wordt ingezet om het leren van studenten te bevorderen, **en die een voorbeeldfunctie voor andere opleidingen is**. Studenten doen via de stages in alle jaren van de opleiding ervaring op met het werkveld van de toekomstige muziekdocent. Anderzijds worden ze ook voorbereid op een carrière als ZZP'er die zich inzet voor projecten in de buitenschoolse kunsteducatie. De opleiding maakt het Groninger profiel helemaal waar. Studenten worden als docent en als musicus opgeleid waardoor ze goed voorbereid zijn op de gemengde beroepspraktijk.

De opleiding biedt de studenten een **zeer** doorwrocht programma aan waarin de diverse onderdelen in samenhang en/of geïntegreerd worden aangeboden. Studenten worden uitgerust met de skills die zij nodig hebben om zich in de huidige en toekomstige samenleving staande te houden. Al tijdens de studie zijn ze betrokken bij de organisatie van projecten, excursies, buitenlandse reizen en contacten.

Het panel heeft een zeer competent, innovatief en gedreven docentencorps aangetroffen dat uitstekend in staat is om het onderwijs te verzorgen en de studenten te begeleiden. De 'familiesfeer' draagt zeker bij aan de goede contacten tussen docenten en studenten.

Het panel is zeer positief over de volwaardige positie die deze opleiding inneemt ten opzichte van de bachelor Muziek en de masteropleidingen. Integratie tussen de verschillende groepen studenten is een gegeven.

Het panel komt op basis van bovenstaande overwegingen tot het oordeel **excellent**.

Standaard 3 Toetsing

De opleiding beschikt over een adequaat systeem van toetsing.

Dit hoofdstuk beschrijft de bevindingen, overwegingen en conclusies van het panel op het gebied van toetsing. De opleiding ontvangt voor deze standaard het oordeel **goed**.

Toetsbeleid en –uitvoering

De opleiding heeft een *Toetsingsplan Opleiding Docent Muziek* (najaar 2015) waarin de toetscyclus is beschreven en de toetsen behorend bij elke onderwijseenheid, inclusief de weging van de onderdelen. In de studiegids is een beschrijving van elke onderwijseenheid opgenomen waarin de relatie met de competentieset en met de kennisbasis wordt gelegd en ook de toetsvorm is aangegeven. Er zijn tentamens waarin praktische vaardigheden worden getoetst, zoals het eerste musicieervak, ensemblebegeleiding, ontwikkeling muzikaal vermogen en contextuele studies. Daarnaast worden er werkstukken beoordeeld, zoals stageverslagen, papers en lessenseries.

In genoemde documenten zijn niet de specifieke beoordelingscriteria opgenomen, maar volgens studenten en docenten zijn die voor iedereen duidelijk. Docenten hebben beoordelingsmodellen ontwikkeld die studenten van te voren krijgen uitgereikt. Studenten vertelden het panel dat docenten heel duidelijk aangeven wat er van studenten verwacht wordt. Het panel concludeert daaruit dat de uitvoeringspraktijk goed op orde is, maar dat in de modulebeschrijvingen wellicht nog duidelijker kan worden vastgelegd welke toetscriteria worden gebruikt en hoe deze zijn verbonden met de competenties c.q. de kennisbasis. Hetzelfde geldt voor de beoordelingsformulieren bij het afstuderen, waarvan het panel tijdens de visitatie een verbeterde versie voor het musicieervak en voor het artikel heeft kunnen inzien.

De examencommissie heeft er met klem om verzocht dat dit jaar alle voorzitters van jury's van examens BKE-getraind zijn. Volgend jaar dient ieder jurylid deze training te hebben gevolgd. De opleiding is positief over deze ontwikkeling, omdat docenten daarmee instrumenten krijgen aangereikt waarmee ze de discussie over beoordelingen adequaat kunnen voeren. Volgens de opleiding hebben de docenten een helder idee en een duidelijk gevoel over de cesuur voor voldoende-onvoldoende, en kan die norm via de discussie verder worden geëxpliciteerd. Het panel vindt dit een goede ontwikkeling.

Borging

Het Prins Claus Conservatorium heeft een toetscommissie die onder verantwoordelijkheid van de examencommissie opereert. Alle toetsen worden voorgelegd aan de examencommissie die de toetscommissie opdracht geeft de kwaliteit te beoordelen. De toetscommissie geeft feedback aan de docenten.

De correcte en zorgvuldige beoordeling van de stages wordt geborgd aan de hand van een beoordelingsformat dat door de stagementoren wordt gebruikt. De beoordeling van stages vindt plaats in samenspraak tussen de mentor, de docent van de opleiding en de student in kwestie, waarbij de docent van de opleiding formeel de uiteindelijke beslissing neemt over het toe te

kennen cijfer. Alle mentoren voor de vierdejaarsstages zijn door de Examencommissie goedgekeurd. Het panel vraagt zich af in hoeverre de Examencommissie controleert of de mentoren gekwalificeerd zijn om betrokken te worden in de beoordeling van de stages.

De onderdelen van het afstudeerprogramma worden standaard volgens het vier-ogenprincipe beoordeeld. Dit geldt ook voor onderdelen van het curriculum die langer dan een jaar duren. Daarnaast maken externen regelmatig onderdeel uit van beoordelingscommissies. Studenten sluiten elk jaar af met een afsluitend tentamen dat door meerdere beoordelaars wordt afgenomen. De examencommissie wijst de examinatoren aan waarvoor zij heldere criteria heeft geformuleerd. De voorzitters van beoordelingscommissie van het PCC vergaderen twee keer per jaar over hun ervaringen met toetsen en beoordelen en bespreken welke verbeteringen eventueel moeten worden doorgevoerd.

Het panel heeft de verslagen van de examencommissie ingezien en stelt vast dat de examencommissie haar wettelijke taken goed uitvoert. De examencommissie controleert ieder jaar steekproefsgewijs een aantal afstudeerdossiers, zoals ook de Dean doet.

Afstuderen

De opleiding heeft in het document *Het eindniveau van de Opleiding Docent Muziek* (M. Verkuil, januari 2016) vastgelegd hoe het afstuderen er voor studenten uitziet. Deze handleiding is vastgesteld door de examencommissie en beoordeeld door de toetscommissie. In dit document is opgenomen in welke onderwijseenheden een competentiegebied wordt getoetst en waaruit het eindniveau blijkt of welk eindproduct het resultaat laat zien. Studenten tonen aan het eind van het eerste semester in het vierde jaar aan dat ze vakbekwaam zijn via:

- Afsluitend concert voor het eerste musicceervak
- Stage
- Lessenserie voor Methodiek/Didactiek

In het tweede semester kunnen studenten zich concentreren op de specialisatie binnen de gekozen minor en het onderzoek daarvoor vormgeven. Het resultaat van het onderzoek wordt weergegeven in een afstudeerartikel. Studenten kiezen aan het eind van jaar drie een muziek-pedagogisch onderwerp voor hun afstudeerartikel, gerelateerd aan hun afstudeerminor. Tijdens het onderzoek past de studenten diverse onderzoeksvaardigheden toe die hij in de eerste drie jaar heeft verworven. Hierbij kan gedacht worden aan literatuuronderzoek, observeren, enquêteren, actie-onderzoek, repertoire-onderzoek en het schrijven van een verslag in de vorm van een artikel. Studenten presenteren hun onderzoek tijdens het afsluitende tentamen. Het eindoordeel is gebaseerd op de voorbereiding, het onderzoeksproces, en de verslaglegging en presentatie. Bij de beoordeling van het verslag en de presentatie is altijd een externe deskundige aanwezig. Er zijn minstens drie beoordelaars, van wie één de begeleider van de student is.

Conclusie

Het panel is positief over het toetsbouwwerk dat de opleiding heeft ontwikkeld. Het heeft een heldere opbouw, inzichtelijke verbanden met de competentiedomeinen en biedt genoeg waarborgen om de kwaliteit van de toetsen te garanderen. Eén schakel in het geheel zou wat het panel betreft, verduidelijkt mogen worden en dat zijn de beoordelingscriteria in relatie tot

competenties c.q. kennisbasis. Het panel heeft gemerkt dat deze voor alle betrokkenen volstrekt helder waren, maar dit gold niet voor relatieve buitenstaanders als de panelleden.

Het panel is zeer tevreden over de wijze waarop de opleiding waarborgt dat de toetsen van niveau zijn, evenals over uitvoering van de toetspraktijk. Het panel heeft gezien dat de examencommissie haar werk goed doet en ook gehoor vindt bij de opleiding. Wanneer alle docenten de BKE-training hebben behaald zal de garantie op kwaliteit van toetsing alleen maar toenemen.

Het panel komt op basis van bovenstaande overwegingen tot het oordeel **goed**.

Standaard 4 Gerealiseerde eindkwalificaties

De opleiding toont aan dat de beoogde eindkwalificaties worden gerealiseerd.

Dit hoofdstuk beschrijft de bevindingen, overwegingen en conclusies van het panel op het gebied van het gerealiseerde niveau. De opleiding ontvangt voor deze standaard het oordeel **goed**.

De opleiding meet op verschillende manieren of studenten aan het eindniveau en de beoogde eindkwalificaties voldoen. In onderstaand schema is inzichtelijk gemaakt op welke wijze de pijlers uit het curriculum aan het eind van de studie worden getoetst. In de stages vindt de integratie van de verschillende onderdelen plaats.

Hoofdvakgebied	Docent: Methodiek/didactiek	Musicus: Eerste musicieervak	Onderzoek
Toetsing	Laatste lessenserie MD 4-I	Afsluitend concert	Afstudeerartikel
	Stages		

In het schema heeft het panel de twee meest onderscheidende elementen uit het Groninger profiel weer aangetroffen: docentschap en musicus-zijn. Het panel vindt dat de vorm van het afstuderen eveneens laat zien dat studenten voorbereid worden op een 'portfoliocarrière'.

Het panel heeft vijftien afstudeerdossier bestudeerd. Tijdens het bezoek heeft het panel het afsluitend concert van een student inclusief de beoordelingssessie bijgewoond. Uit de dossiers blijkt dat de opleiding een zorgvuldige procedure heeft ontwikkeld om na te gaan of studenten over de eindkwalificaties beschikken en het gewenste eindniveau hebben bereikt. Het panel heeft vastgesteld dat alle vijftien bestudeerde dossiers laten zien dat studenten terecht zijn afgestudeerd. De afgestudeerden beschikken over de eindkwalificaties om als beginnende beroepsbeoefenaren aan de slag te gaan. Afgestudeerden vinden snel een baan, zowel in het binnenschoolse als in het buitenschoolse gebied. Het werkveld blijkt zeer tevreden over de kwaliteit van de afgestudeerden.

Het panel heeft gezien dat veel aandacht is besteed aan de onderzoekscomponent. Studenten doorlopen de verschillende stappen van de onderzoekscyclus. Het onderzoek voor het afstuderen ligt altijd op muziek-pedagogisch terrein en de keuze wordt meestal bepaald door de specialisatie in de minor. Het panel heeft gezien dat studenten overwegend een gemotiveerde keuze voor een onderwerp maken. Tegelijkertijd maakt deze betrokkenheid het soms lastiger voldoende distantie te creëren om een scherpe onderzoeksvraag te formuleren. Docenten onderkennen dit en vertelden dat studenten goed begeleid moeten worden om de onderzoeksvragen in te perken en operationeel te formuleren.

Het niveau van studenten en afgestudeerden bespreekt de opleiding regelmatig met vertegenwoordigers van het werkveld, zoals stagementoren, leden van de werkveldadviescommissie en alumni. De eerder genoemde DOMU-dagen zijn daarvoor goede gelegenheden. Leden van de werkveldadviescommissie evenals leden van de examencommissie wonen regelmatig afstudeersessies bij en geven feedback.

De opleiding profileert zich meer en meer als expertisecentrum voor muziekonderwijs. Dat zij deze rol goed oppakt blijkt uit de vele verzoeken, uitnodigingen en samenwerkingen waarmee de opleiding te maken krijgt. De opleiding wordt steeds vaker gezien als een voortrekker voor onderwijsinnovatie. Om deze rol verder te optimaliseren streeft de opleiding naar nog nauwer en intensiever contact met alumni, intensiveert ze bestaande samenwerkingen en netwerken e.d. Het hechte contact tussen opleiding en alumni biedt volgens het panel over en weer goede kansen de opleiding actueel en adequaat te houden.

Conclusie

Het panel heeft vastgesteld dat de afgestudeerden het vereiste niveau bereiken en dat zij de beoogde eindkwalificaties waarmaken. Studenten laten op verschillende fronten zien dat zij goed voorbereid zijn op een 'portfoliocarrière'. Uit gesprekken met alumni is gebleken dat de afgestudeerden inderdaad werk vinden in zowel de binnenschoolse als de buitenschoolse muzikeducatie.

Het panel komt op basis van bovenstaande overwegingen tot het oordeel **goed**.

Eindoordeel over de opleiding

Oordelen op de standaarden

Het visitatiepanel komt tot de volgende oordelen op de standaarden:

Standaard	Oordeel
<i>Standaard 1 Beoogde eindkwalificaties</i>	Goed
<i>Standaard 2 Onderwijsleeromgeving</i>	Excellent
<i>Standaard 3 Toetsing</i>	Goed
<i>Standaard 4 Gerealiseerde eindkwalificaties</i>	Goed

Weging en conclusie

De oordelen zijn gewogen volgens de beslisregels van de NVAO.

Het eindoordeel over een opleiding is in elk geval 'onvoldoende' indien standaard 1, 3 of 4 als 'onvoldoende' beoordeeld wordt. Een 'onvoldoende' bij standaard 1 kan niet leiden tot het toekennen van een herstelperiode door de NVAO.

- Het eindoordeel over een opleiding kan alleen 'goed' zijn indien ten minste twee standaarden als goed worden beoordeeld, waaronder in elk geval standaard 4.
- Het eindoordeel over een opleiding kan alleen 'excellent' zijn indien ten minste twee standaarden als excellent worden beoordeeld, waaronder in elk geval standaard 4.

De opleiding Docent Muziek van de Hanzehogeschool Groningen is een goede opleiding die studenten prima voorbereid op een beroepspraktijk in het onderwijs, en ook op de buitenschoolse praktijk. De opleiding heeft een degelijk curriculum ontwikkeld waarin ook onderzoek, ondernemerschap en internationale elementen zijn opgenomen. De krachtige en activerende onderwijs- en leeromgeving maken indruk. De toetsing staat garant voor het niveau dat studenten moeten bereiken.

Het visitatiepanel beoordeelt de kwaliteit van de bestaande hbo-bacheloropleiding Docent Muziek van de Hanzehogeschool Groningen als **goed**.

Aanbevelingen

Het panel geeft de opleiding de volgende aanbevelingen mee:

Standaard 2

- Het panel vraagt aandacht voor de kwetsbare positie van het afdelingshoofd. Zijn betrokkenheid in de onderwijsorganisatie, allerlei netwerken en contacten is groot. Wellicht zouden daar meer docenten bij betrokken kunnen worden. Uit de reactie van de opleiding op de concept-rapportage blijkt dat de taken van het afdelingshoofd al over meer personen verdeeld worden.

Standaard 3

- Het panel adviseert de opleiding in de modulebeschrijvingen nog duidelijker vast te leggen welke toetscriteria worden gebruikt en hoe deze zijn verbonden met de competenties c.q. de kennisbasis. Hetzelfde geldt voor de beoordelingsformulieren bij het afstuderen.

Bijlagen

Verdeling

van de

Competenties

2015 - 2016

Verdeling van competenties

	Onderwijseenheden	Artistiek competent (1 – 8)	Pedagogisch- didactisch competent (9 – 16)	Interpersoonlijk competent (17 – 23)	Omgevingsgericht competent (24 – 29)	Kritisch reflectief competent (30 – 34)
Muziek pedagogische vakken	MD	4, 5, 6, 6.2, 6.3, 6.4, 7, 8	9 – 16	17 – 23	24, 25, 26	30, 31 – 34
	Minoren	2, 4, 5, 7, 8 Afhankelijk van het afstudeeronderwerp	9, 13, 16 Afhankelijk van het afstudeeronderwerp	19, 20, 21 Afhankelijk van het afstudeeronderwerp	24, 25, 26 Afhankelijk van het afstudeeronderwerp	30, 31, 32, 33, 34 Afhankelijk van het afstudeeronderwerp
	LAB	5, 7, 8	9, 11, 16	21, 22	25, 26	32, 34
	OLS	OLS1:9	OLS1: 11, 17	OLS1: , 22, 23 OLS2: 21, 22, 23		OLS1: 30, 32 OLS2: , 30, 32
	Interfaculteit	1, 2, 3, 4, 5, 6, 6.2, 7, 8	13, 14, 14.3	19, 21	24, 26, 29	33
	SLB	4.1	9.1, 10.1, 13.1, 13.2, 14.1, 14.3, 15.1, 15.2			32.1, 34.1
	AP	4, 4.1, 7.1	9, 9.1, 10, 10.1, 11, 12, 13, 13.2, 14, 14.2, 14.3, 15, 15.1, 16	17, 18, 19, 21, 23	24, 25, 26, 29	30, 31, 32, 33, 34, 34.1
	Practicum	Zie MD	Zie MD	Zie MD	Zie MD	Zie MD
	Stages	2, 2.1, 4, 4.1, 5, 5.1, 6.2, 6.3, 6.4, 7, 8	9 – 12, 13 – 16	17 – 20, 22, 23	25, 26, 27	30, 31, 32, 33
	Onderzoek en afsluiting	4, 5, 7, 8, 9	. 12. 13. 14, 16	19, 20, 23	24, 25, 26, 28	30, 31, 32, 33, 34
Vrije studiepunten	Naar keuze	Naar keuze	Naar keuze	Naar keuze	Naar keuze	

Algemeen theoretische vakken	001 OMV	6, 6.1	13, 13.3, 14, 14.1			
	002 CTS	5, 7, 7.1, 8, 8.1	13, 13.3, 16	20	24, 25, 26	
	003 Arrangeren	2, 2.1, 5, 5.1, 6, 6.1	13, 13.3			
	004 Geschiedenis Pop & Jazz	2, 2.1, 5, 5.1, 7, 7.1, 8, 8.1	16	20		
	005 Niet-westerse muziek	1, 3, 4, 4.1, 5, 5.1, 7, 8, 8.1	13, 13.3, 14, 14.1, 14.2, 14.3, 16,	20, 26		
Praktische vakken	001 Eerste musicieervak	1, 2, 5, 5.1, 6, 6.1, 7	13.3	20		32.1
	002 Liedbegeleiding	2, 2.1, 6, 6.2, 6.4, 8, 8.1	14 (14.2)			
	003 Zang	5, 5.1, 6, 6.1, 6.3, 8, 8.1	13 (13.3),			32, 32.1
	004 Ensembleleiding	1, 4, 4.1, 5, 6, 6.2, 6.3, 7, 8.1				
	005 Combo vakken/ Practicum lichte muziek	2, 2.1, 6, 6.4, 8.1 2.1, 5.1, 6, 6.1, 6.2, 6.3, 6.4, 8.1	13.3	23		32.1
	006 Projecten	5, 6, 7	9, 10, 13, 14, 16	18, 20, 21, 23	24, 26, 29	34
	(007 Samenspel Jazz)	1, 2, 2.1, 5, 6				

Verdeling van de

Domeinen van de

Kennisbasis

2015 - 2016

Overzicht Verdeling Domeinen Kennisbasis Over de onderwijseenheden

A. Muziek-pedagogische onderwijseenheden

5

Onderwijseenheid	Domein 1	Domein 2	Domein 3	Domein 4	Domein 5	Domein 6
Methodiek/didactiek	Het hele domein	Het hele domein	Het hele domein	Het hele domein	Het hele domein	Het hele domein
Interne Minoren	Afhankelijk van de minor	Afhankelijk van de minor	Afhankelijk van de minor	Afhankelijk van de minor	Afhankelijk van de minor	Afhankelijk van de minor
LAB	1.6	2.1, 2.2	3.2, 3.5	4.2, 4.3	5.1, 5.2, 5.3	, 6.1, 6.2
OLS			OLS1: 3.5, 3.6 OLS2: 3.2, 3.3, 3.5, 3.6		OLS1: 5.3 OLS2: 5.3	OLS1: 6.1 OLS2: 6.1
Interfaculteit	1.1, 1.5, 1.6,	2.1, 2.2, 2.3, 2.4	3.4	4.1, 4.2, 4.4	5.3	6.1, 6.2
Algemene Pedagogiek		2, 3	Alle	4.1, 4.2	Alle	Alle
Opleidingspracticum	Het hele domein	Het hele domein	Het hele domein	Het hele domein	Het hele domein	Het hele domein
Stage	1.1, 1.2, 1.3, 1.4, 1.5	2.1, 2.2, 2.3, 2.4	3.1, 3.2, 3.3, 3.4, 3.5, 3.6	4.1, 4.2, 4.3, 4.4	5.2, 5.3	
Werkveldactiviteit	Afhankelijk van de minor	Afhankelijk van de minor	Afhankelijk van de minor	Afhankelijk van de minor	Afhankelijk van de minor	Afhankelijk van de minor
Vrije studiepunten	1.1, 1.2, 1.6	2.6	3.1, 3.2		, 5.2, 5.3	6.1, 6.2

**Overzicht Verdeling Domeinen Kennisbasis
Over de onderwijseenheden
B. Muziektheoretische onderwijseenheden**

5

Onderwijseenheid	Domein 1	Domein 2	Domein 3	Domein 4	Domein 5	Domein 6
OMV	1.1, 1.2	2.1				
CTS	1.1, 1.5	2.1, 2.2, 2.3, 2.4		4.4	5.1	
Arrangeren	1.4, 1.6		3.2, 3.4			
Geschiedenis Pop & Jazz		2.1, 2.2, 2.4				
Niet-westerse muziek		2.1, 2.2, 2.3, 2.4				

Overzicht Verdeling Domeinen Kennisbasis Over de onderwijseenheden C. Praktische onderwijseenheden

5

Onderwijseenheid	Domein 1	Domein 2	Domein 3	Domein 4	Domein 5	Domein 6
Eerste Musicceervak	1.1, 1.2, 1.3, 1.4, 1.5, 1.6	2.1				
Liedbegeleiding	1.1, 1.2, 1.3, 1.4, 1.5, 1.6	2.1	3.2			6,2
Zang	1.1, 1.2, 1.5	2.1		4.2		
Ensembleleiding	1.1, 1.2, 1.4, 1.5	2.1, 2.2, 2.4		4.1, 4.2, 4.4		6.1, 6.2
Koor	1.1, 1.2, 1.4, 1.5	2.1, 2.2, 2.4		4.1, 4.2, 4.4		6.1, 6.2
Combovakken	1.1, 1.2, 1.3, 1.4, 1.5	2.1		4.2		
Practicum lichte muziek	1.1, 1.2, 1.3, 1.4, 1.5	2.1		4.1		
Projecten	1.5	2.1, 2.2, 2.4	3.2, 3.6	4.1, 4.2, 4.3, 4.4	5.2, 5.3	6.2
Samenspel Jazz	1.2, 1.3, 1.4					

10

Bijlage 2 Overzicht opleidingsprogramma

5.4 Studiepuntentabel Docent Muziek 2015 - 2016											
Docent Muziek											
Jaar/semester	1.I	1.II	2.I	2.II	3.I	3.II	4.I	4.II			
Muziekpedagogische vakken								Minor 1	Minor 2	Minor 3	Minor 4
Methodiek/didactiek	4	6	3	3	4	4	4				
Domeinspecifieke input								4	4	4	4
LAB							2	2	2	2	2
Oriëntatie op het leraarschap	2		1								
Interfaculteit	1		1		2	2	2				
Studieloopbaanbegeleiding	1	1	1	1	1	1	1	1	1	1	1
Algemene pedagogiek	2	2	2	2	2	2	2	2	2	2	2
Opleidingspracticum	2	2	2	2	2	2	2	1	1	1	1
Stage	3	3	3	3	3	3	3				
Werkveldactiviteit								3	3	3	3
Onderzoek en Artikel							1	10	10	10	10
Vrije studiepunten							5	7	7	7	7
Algemene Theoretische Vakken											
OMV	3	3	3	3							
CTS	3	3	3	3	4	4					
Arrangeren			3	3	3	3					
Geschiedenis pop&jazz						1					
Niet-westerse muziek					2	2					
Praktische vakken											
Eerste musiceervak	3	3	3	3	3	3	8				
Liedbegeleiding a/d piano	2	2	2	2							
Zang	1	2	1	1							
Ensembleleiding voc./instr.			1	1	2	2					
Practicum Lichte Muziek	1	1		1	1	1					
Koor	1	1	1	1							
Projecten	1	1		1	1						

Bijlage 3 Rendementen

1. Kwantitatieve gegevens

- 5 Onderstaande gegevens zijn gebaseerd op de definities zoals weergegeven op www.nvao.net in het document “Indicatoren en definities basisgegevens opleidingsbeoordelingen”, september 2012.

Rendementsgegevens

Bron rendementsgegevens: bestanden opleidingsadministratie

Rendementen							
Instream (aantal)	2008	2009	2010	2011	2012	2013	2014
voltijd	7	9	8	10	6	15	15
uitval (%) uit het eerste jaar¹	2008	2009	2010	2011	2012	2013	
voltijd	0	11	38	20	0	6	
uitval (%) uit de bachelor²	2008	2009	2010				
voltijd	29	0	0				
rendement (%)³	2008	2009	2010				
voltijd	71	88	80				

10 Docenten

Gegevens per 15-02-2016 op opleidingsniveau

Bron docentgegevens: inzetplanningsysteem school en CV's docenten

Docerend personeel	aantal	fte	
	35	3,47	
Opleidingsniveau (%)⁴	hbo	master	PhD
	21 (waarvan 11 VKO)	12	1

Docent-studentratio

Cursusjaar 2015 - 2016

- 15 Bron: bestanden opleidingsadministratie en inzetplanningsysteem school

docent–student ratio⁵	
Ratio (56st. : 3,4681 fte)	1 : 16,15

¹ (A) Het aandeel van het totaal aantal bachelor studenten (eerstejaars ho) dat na één jaar niet meer bij de opleiding staat ingeschreven, zo mogelijk voor de laatste zes cohorten.

² (B) Het aandeel van de bachelor studenten die zich na het eerste studiejaar opnieuw bij de opleiding inschrijven (her-inschrijvers) dat in de nominale studieduur zonder het diploma te hebben behaald alsnog uitvalt uit de opleiding, zo mogelijk voor de laatste drie cohorten.

³ Het aandeel van de bachelor studenten die zich na het eerste studiejaar opnieuw bij de opleiding inschrijven (her-inschrijvers) dat het bachelor diploma haalt in de nominale studieduur + één jaar, zo mogelijk voor de laatste drie cohorten.

⁴ Het aandeel docenten (onderwijzend personeel) met een master en het aandeel docenten met een PhD in het totaal aantal docenten (onderwijzend personeel).

⁵ De verhouding tussen het totaal aantal ingeschreven studenten en het totaal aantal fte's aan onderwijzend personeel van de opleiding in het meest recente studiejaar.

Contacturen

Totaal gemiddelde studiejaar 2015 - 2016 op opleidingsniveau.

Bron: studiegids en calculatiesheet school

Contacturen ⁶	1 ^e jaar	2 ^e jaar	3 ^e jaar	4 ^e jaar
voltijd	22,1	21,1	18,3	10,6

5

⁶ Het gemiddeld aantal klokuren per week aan geprogrammeerde contacttijd, voor ieder jaar van de opleiding.

Bijlage 4 Deskundigheden leden visitatiepanel en lead auditor

5

Naam (inclusief tituluur)	Korte functiebeschrijving van de panelleden
De heer ing. R. Ploeg	De heer Ploeg is opleidingshoofd, kerndocent, docent methodiekdidactiek, ensemble- en gitaarbegeleiding en arrangeren bij de hbo-bacheloropleiding Docent Muziek aan Hogeschool Leiden.
De heer dr. P.J. Teune	De heer Teune is tot 2015 werkzaam geweest als consultant curriculum ontwikkeling bij Fontys Hogescholen.
Mevrouw N.A.H.M. Kors	Mevrouw Kors werkt bij de Stichting Roots & Routes International Association te Rotterdam en is bestuurslid van Stichting Wim de Monchy.
De heer D. van den Boomen	De heer Van den Boomen volgt de hbo-bacheloropleiding Docent Muziek aan het Conservatorium van Amsterdam, Amsterdamse Hogeschool voor de Kunsten.
Mevrouw drs. G.M. Klerks	Mevrouw Klerks is NQA-auditor.
Mevrouw drs. P. Göbel	Mevrouw Göbel is NQA auditor en ingezet als secretaris.

Bijlage 5 Bezoekprogramma

Programma Visitatie NQA Prins Claus Conservatorium: Docent Muziek op 4 en 5 april 2016

5

Maandag 4 april 2016

Tijd	Onderwerpen
19.00–20.00	Inleiding en eventueel rondleiding en presentatie opleiding (nieuwbouw) door Marinus Verkuil
20.00-22.00	Afsluiting eerste musiceervak piano, Jazz Cesco Homminga

Dinsdag 5 april 2016

Tijd	Gesprekspartners	Rol/functie	Onderwerpen
08.15 – 08.30	Ontvangst Auditteam		
08.30 – 10.00	<u>Auditteam NQA</u> Namen auditteam	Organisatie	Materiaalbestudering en voorbereiding
10.00 – 10.45	<u>Opleidingsmanagem ent en CvB</u>	CvB lid Dean Hoofd	<u>Gespreksonderwerpen:</u> eigenheid opleiding – ambities - hbo-niveau - relatie beroepenveld – samenhan- gende onderwijsleeromgeving - opzet/inhoud programma – keuze werkvormen –actuele ontwikkelingen, aansluiting instroom – internationalisering – onderzoeksdimensie – toetsen en beoordelen
10.45 – 11.00	Intern overleg auditteam		
11.00 – 11.45	<u>Studenten</u> 6-8	Van alle jaren	<u>Gespreksonderwerpen:</u> Kwaliteit en relevantie pro- gramma – aansluiting – studie- last - toetsen en beoordelen - Kwaliteit docenten- opleidings- specifieke voorzieningen – eigen producten
11.45 – 12.00	Intern overleg auditteam		
12.00 – 12.45	Spreekuur en lunch auditteam		
12.45 – 13.30	<u>Examen-, toets- en opleidingscommissie</u>	Voorzitter examencommissie Voorzitter toetscommissie Voorzitter opleidingscommissie Leden vanuit de opleiding	<u>Gespreksonderwerpen:</u> Bevoegdheden en taken examencommissie en toetscommissie - rol in de interne kwaliteitsborging toetsen – resultaten
13.30 – 13.45	Intern overleg auditteam		

Tijd	Gesprekspartners	Rol/functie	Onderwerpen
13.45 – 14.30	<u>Docenten</u> 6-8	Docenten Lid v.d. examencommissie Lid v.d. toetscommissie Lid v.d. opleidingscommissie	<u>Gespreksonderwerpen:</u> Ambities - onderwijsprogramma - begeleiding stage en afstuderen - professionalisering/deskundigheidsbevordering – studiebegeleiding - internationale oriëntatie
14.30 – 14.45	Intern overleg auditteam		
14.45 – 15.15	<u>Werkveld / Alumni</u>	WAC Alumni Partners	
15.15 – 16.00	Beoordelingsoverleg auditteam		
16.00 – 16.15	Laatste gesprek opleidingsmanagemen t	Opleidingsmanagement en kwaliteitszorg adviseur	<u>Gespreksonderwerpen:</u> Contacten met de opleiding over onder andere: kwaliteit en relevantie van de opleiding – actuele ontwikkelingen en doorvertaling naar programma – eindkwalificaties – projectopdrachten – andere wensen vanuit het werkveld – stage en begeleiding - onderzoekscomponent
16.15 – 16.30	Terugkoppeling en bevindingen	Iedereen	Terugkoppeling door auditteam a.d.h.v. de standaarden

Bijlage 6 Bestudeerde documenten

Bijlagen bij de Kritische Reflectie Docent Muziek april 2016

Bijlage	Titel
1.	Kennisbasis Docent Muziek
2.a	Verzameldocument Studiegids opleiding Docent Muziek 2015 - 2016
2.b	Studiepuntentabel Docent Muziek 2015-2016
3.	Onderwijs- en Examenreglement bachelor opleidingen Prins Claus Conservatorium
4.	Leerlijn onderzoek in de opleiding Docent Muziek Prins Claus Conservatorium
5.a	Overzicht van ingezet personeel Docent Muziek Prins Claus Conservatorium
5.b	CV's docenten Docent Muziek
6.	Toetsbeleid Prins Claus Conservatorium
7.	Toetsplan opleiding Docent Muziek
8.	Overzichtslijst afgestudeerden Docent Muziek
9.	Het eindniveau van de opleiding Docent Muziek
10.	Beleidsplan opleiding Docent Muziek

Bijlagen ter inzage visitatie Docent Muziek april 2016

Bijlage	Titel
1.	Bildung
2.	Beleidsplan opleiding Docent Muziek 2014 - 2018
3.	Team teaching in de opleiding DoMu
4.	Studieloopbaanbegeleiding
5.	Honours programma PCC breed
6.	Communicatieplan DoMu
7.	Toetsing en cum laude DoMu
8.	Individuele routes
9.	Internationalisering voor de Docent Muziek Opleiding
10.	Peer Review Groningen
11.	Leerlijnen Docent Muziek en de Mediatheek
12.	Werkgroepen Omschrijving
13.	Verdeling competenties
14.	Planning Vakspecialist 2015 - 2016
15.	Overzicht Inhouds Praktische Vakken
16.	Onderwijsoverzicht Algemene vakken
17.	Module boek
18.	De minoren
19.	Module ondernemen
20.	Jaarverslagen examencommissie
21.	Verslagen Opleidingscommissie
22.	De Werkveldadviescommissie van de opleiding Docent Muziek
23.	Verslagen Werkveldadviescommissie
24.	Verslagen onderwijsbeoordelingen studenten

Bijlage 7 Overzicht bestudeerde afstudeerwerken

- 5 Hieronder een overzicht van de studenten van wie het panel de afstudeerwerken heeft bestudeerd. Conform de regels van de NVAO zijn alleen de studentnummers opgenomen.

Overzichtslst afstudeerwerken DoMu						
Afstudeerjaar 2013-2014						
Naam	Beoordeling Artikel	Artikel	Beoordeling Eerste Musicceervak	Opname 1e musicceervak	Beoordeling Methodiek/didactiek	Afstudeerwerken MD
250887	√	√	√	√	√	√
171411	√	√	√	niet aanwezig	√	√
286793	√	√	√	√	√	√
253237	√	√	√	√	√	√
266441	√	√	√	√	√	√
271325	√	√	√	√	√	√
272285	√	√	√	√	√	√
270274	√	√	√	√	√	√
Afstudeerjaar 2014-2015						
Naam	Beoordeling Artikel	Artikel	Beoordeling Eerste Musicceervak	Opname 1e musicceervak	Beoordeling Methodiek/didactiek	Afstudeerwerken MD
305515	√	√	√	√	√	√
272327	√	√	√	√	√	√
284206	√	√	√	niet aanwezig	√	√
253796	√	√	√	√	√	√
294081	√	√	√	√	√	√
296378	√	√	√	√	√	√
302818	√	√	vrijstelling	nvt	√	√
305705	√	√	√	√	√	√
280714	√	√	√	niet aanwezig	√	√

Bijlage 8 Verklaring van volledigheid en correctheid

Netherlands Quality Agency

Bladnummer 3

Verklaring van volledigheid en correctheid van de informatie

Betreffende de visitatie van de opleiding:

001A2016.09 B Docent Muziek

Instelling: Hanzehogeschool Groningen.

Visitatie datum: 04 + 05 april 2016

Ondergetekende: *H. G. J. van den Elsen*

vertegenwoordigend het management van de genoemde opleiding,

in de functie van: *Dean SOPA/PCC*

verklaart hierbij dat alle informatie ten behoeve van de visitatie van de genoemde opleiding in volledigheid en correctheid ter beschikking wordt gesteld, *waaronder informatie over alternatieve afstudeerroutes die momenteel en/of gedurende de afgelopen 6 jaar (hebben) bestaan*, zodat het visitatiepanel tot een op juiste feiten gebaseerde oordeelsvorming kan komen.

Handtekening: *H. G. J. van den Elsen*

Datum: 10.03.2016